

doba likvidace (srv. § 1 vlád. nař. č. 338/1936 Sb. z. a n., §§ 84, 89 a násl. zákona ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z. o společnostech s ručením omezeným) povinné společnosti, tedy zřejmě doba pozdější, než v které došlo k prodeji cenných papírů, jehož výtěžek jest vymáhán. Exekuce vydaná na svršky k vymožení peněžní pohledávky 2.125 Kč s příslušenstvím směřuje k jejímu zapravení v hotovosti a jest tedy ve smyslu § 3, odst. 1, a) uved. vlád. nař. nepřipustná, neboť není vykázáno vládní svolení k tomu. V této části proto rekursní soud správně exekuční návrh zamítl. V příčině exekuce na vydání cenných papírů však neposoudil rekursní soud věc správně po právní stránce, a bylo proto dovolacím rekursu v tom směru vyhověti.

Čís. 16233.

Zákon o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti č. 68/1908 z. z. čes.

Obsahuje-li platná závěť ustanovení, jež jsou v rozporu s předpisy řečeného zákona, nelze jeho předpisů užíti.

Zůstavitel může osobě, které má usedlost připadnouti, uložit, aby do pozůstalosti vplatila určité částky.

(Rozh. ze dne 28. června 1937, R I 749/37.)

Pozůstalostní soud vydal usnesení, že pozůstalost po Karlu S., zemřelém dne 8. listopadu 1936 v J., jest projednati na základě notářské závěti ze dne 27. srpna 1928 podle předpisů občanského zákona, nikoli podle zákona ze dne 7. srpna 1908, č. 68 z. z. čes. Rekursní soud změnil napadené usnesení tak, že jest uvedenou pozůstalost projednati podle zákona č. 68/1908 z. z. čes. Důvod y: Jde o usedlost střední velikosti ve smyslu řečeného zákona č. 68/1908 z. z. čes. Výměra pozemků převyšuje 5 ha, výnos jest vyšší než 100 Kč, na pozemcích bylo hospodařeno z dědičného statku a tvoří hospodářský celek. To, že byly v poslední době propachtovány, nemá pro další posouzení věci významu. Povolal-li zůstavitel ve své poslední vůli jediného svého syna jako přejímatele statku resp. odkázal-li mu usedlost se závazkem, aby vplatil do pozůstalosti jako přejímací cenu 100.000 Kč, z nichž mělo 10.000 připadnouti jemu samému jako odkaz, kdežto zbytek 90.000 Kč měl býti stejným dílem rozdělen mezi čtyři zůstavitelovy dcery, pak ustanovil svého zákonného dědice přejímatelem usedlosti, platí proto v takovémto případě zákon o dělení usedlosti střední velikosti (§ 3 řeč. zák.). Na tom nemůže nic změnit, že zůstavitel ustanovil za dědice čtyři své dcery. Názor, že jest užití zákona č. 68/1908 z. z. čes. i při testamentární posloupnosti, zastává též literatura (srv. na př. Krčmář: Dědické právo § 52, 1 vyd.) a řídí se jím i judikatura (srv. rozh. nejvyššího soudu R I 1583/34-1).

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

D ů v o d y:

Zákonem ze dne 7. srpna 1908 č. 68 z. z. čes. není vlastník rolnické usedlosti střední velikosti, podrobené předpisům řečeného zákona, omezen pořizovati o statku neb o jednotlivých jeho částech právními jednáními, a to ani právním jednáním mezi živými, ani na případ smrti (§ 3, odst. 1, uved. zák.). Může proto vlastník dotčenými opatřeními znemožniti užití ustanovení řečeného zákona. Tomu nepřekáží ani veřejnoprávní význam nápadnického práva, podle něhož jest užití zákona na všechny usedlosti v něm vytčené závazným a zcela nezávislým na žádosti nebo dohodě dědických účastníků (§ 5 nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909, č. 3 m. v.), neboť z § 3, odst. 2, uved. zák. jde najevo, že tomu tak je pouze za dalších podmínek v dotčeném ustanovení uvedených. Nestačí tedy pouhá skutečnost, že k pozůstalosti náleží rolnický statek vyhovující podmínkám § 1 zák. č. 68/1908 z. z. čes., nýbrž náleží též na tom, zda nastane buď zákonná posloupnost dědická vůbec, při které ustanovení tohoto zákona mají v ž d y platnost, anebo zda nastane sice posloupnost ze závěti nebo z dědické smlouvy, ale při nichž již zůstavitel v závěti nebo dědické smlouvě ustanovil za přejímatele statku osobu zahrnutou v obecném zákoníku občanském mezi zákonné dědice, třebaže se tak nestalo zákonným pořadem ani pořadem stanoveným dotčeným zákonem a třebaže neužil výslovně obratu, že ustanovuje obmyšleného za přejímatele statku (rozh. č. 11654 Sb. n. s.); stačí jen, když takto obmyšlený jest jeden ze zákonných dědiců. Ale zůstavitel kladl v souzeném případě zároveň podmínku, aby přejímatel Karel S. vplatil do pozůstalosti jako přejímací cenu přesně určenou částku 100.000 Kč, z nichž mělo 10.000 Kč připadnouti přejímateli statku samému jako odkaz, kdežto zbytek 90.000 Kč měl býti stejným dílem rozdělen mezi zůstavitelovy čtyři dcery jako dědičky; pro případ však, kdyby Karel S. nechtěl usedlost převzít za uvedenou přejímací cenu, ustanovil zůstavitel, aby připadla stejným dílem do spoluvlastnictví dotčených čtyř dědiček, které měly synu Karlu S. vplatiti 10.000 Kč. Není pochybnosti o tom, že se posléz uvedené ustanovení závěti přičí účelům, které sleduje zákon č. 68/1908 z. z. čes., neboť tím zůstavitel sám upustil od nedělitelnosti statku a rozdělil jej — ovšem jen za podmínky, že jej Karel S. nepřevzme za stanovených podmínek — mezi čtyři zletilé děti. Takové nařízení jest však i s hlediska zákona č. 68/1908 z. z. čes. přípustné a platné (rozh. č. 12217 Sb. n. s.) a vylučuje tedy použití řečeného zákona. V souladě s tímto výkladem jest i předpis § 9, odst. 3, nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909, č. 3 m. v., které praví, že se nehledí dále na ustanovení zákona, je-li tu dědická smlouva nebo závěť a není-li nařízeno, aby převzal nemovitost některý ze zákonných dědiců anebo i pozůstalý manžel. Že zůstavitelům syn Karel S. nechce splniti podmínku kladenou pro převzetí usedlosti, vyplývá z jeho vlastního prohlášení. Zdali však jeho odepření má v zápětí, že i usedlost má připadnouti povoláním čtyřem dědičkám společně, závisí na tom, jaký význam má zůstavitelovo nařízení, že Karel S. má vplatiti do pozůstalosti stanovenou přejímací cenu 100.000 Kč, t. j. zda byl zůstavitel oprávněn tak naříditi, nebo zda jeho nařízení je neplatné, poněvadž se přičí velicímu

předpisu § 8 zákona č. 68/1908 z. z. čes. o způsobu stanovení hodnoty statku. Byl-li však zůstavitel oprávněn pořizovati o rolnickém statku střední velikosti bez zřetele na omezení jinak v dotčeném zákoně stanovená, nelze mu upříti ani oprávnění, aby uložil osobě, které má usedlost po případě připadnouti, aby vplatila do pozůstalosti určité částky, neboť stanoví-li vlastník »přejímací cenu« tak, že přejímateli nemá zůstati vlastně žádný zisk, má takto obmyšlený vpravdě převzít usedlost jako kupitel. S tohoto hlediska nelze dosavadnímu vlastníku zabrániti, aby volně určil cenu, kterou za nemovitost požaduje. Obstahuje-li však platná závěť ustanovení, jež jsou v rozporu s předpisy zákona č. 68/1908 z. z. čes., nelze předpisů řečeného zákona užíti. Za toho stavu věci nelze ho na souzený případ použítí a bylo na důvodné rekursy obnoviti usnesení prvního soudu, jež plně vyhovuje právnímu a skutkovému stavu věci.

Čís. 16234.

Poměr zemědělského vyrovnání ke konkursu a k obecnému vyrovnání (zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.).

Úpadce jest sice legitimován k návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení (vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.), to však nelze zahájití, trvá-li v době návrhu řízení konkursní nebo obecné vyrovnací řízení.

Význam zkrácení pětileté lhůty stanovené v § 4 č. 3 vyr. ř. na šest měsíců podle § 6, odst. 1, vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 28. června 1937, R I 759/37.)

Bedřich a Růžena K-ovi, společní majitelé statku v S., na jejichž jmění byl prohlášen roku 1932 u krajského soudu v M. pod K 12/32 konkurs, který dosud není skončen, navrhli jednak, aby bylo zahájeno o jejich změně zemědělské vyrovnací řízení podle vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n., jednak aby byl konkurs zrušen. První soud zamítl oba návrhy. Rekursní soud uložil soudu své stolice, aby po právní moci zrušujícího usnesení znova rozhodl. Důvody: Podle § 6, odst. 1, vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. nelze zemědělské vyrovnací řízení zahájití, byl-li v posledních šesti měsících před podáním návrhu prohlášen na dlužníkově jmění konkurs nebo zahájeno na jeho návrh vyrovnací řízení. O takový případ tu nejde, neboť úpadci jsou toho času v konkursu, který byl zahájen již roku 1932, tedy nikoli v konkursu prohlášeném v posledních šesti měsících. Právní názor prvního soudu, že by bylo v takovém případě možné zemědělské vyrovnání, kdyby konkurs byl již ukončen, nemá v ustanovení § 6 řeč. vládn. nař. opory. Vyrovnací řád stanoví v § 4, kdy nemůže býti vyrovnací řízení zahájeno, dva z uvedených tam případů však jsou pro zemědělské vyrovnací řízení změněny ve prospěch zemědělských dlužníků právě v § 6, odst. 1 a 2, dotč. vládn. nař. Z toho, že byla zkrácena pětiletá lhůta v § 4 vyr. ř. na šestiměsíční uvedenou v § 6 uved. vládn. nař., plyne, že je možné zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, třebaže není dosud skončen konkurs dříve než před šesti měsíci prohlášený. Jest tedy v tomto případě zahájení ze-